

Španija predlaže amandmane na reviziju tržišta električne energije u EU

EU parlament usvojio je zakon o povećavanju ciljeva obnovljive energije

EU 1. oktobra pokreće prvu fazu granične takse na CO2

ZAŠTITA POTROŠAČA

Evropski parlament je pred usvajanjem zakona koji ima za cilj da se uhvati u koštac sa povećanom manipulacijom tržišta energije

Kriza troškova života pretila energetskej tranziciji EU

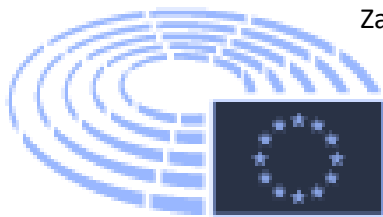
Premijeri nemačkih država traže da EU dozvoli subvencije za struju u industriji

SADRŽAJ

Poslanici EP podržavaju planove zaštite potrošača od manipulacije energetske tržištem	OVDE
Španija predlaže amandmane na reviziju tržišta električne energije u EU	OVDE
EU parlament usvojio je zakon o povećavanju ciljeva obnovljive energije	OVDE
Kriza troškova života pretila energetske tranziciji EU	OVDE
Luke u Evropi mame investitore u plan za pristup čistoj energiji	OVDE
Čelnica komisije EU traži od G20 da se pridruži globalnim cenama CO2	OVDE
Koalicija svetskih lidera poziva na utrostručenje obnovljive energije	OVDE
EU 1. oktobra pokreće prvu fazu granične takse na CO2	OVDE
Zašto Evropi pretila energetska kriza naredne zime?	OVDE
EU predlaže trajnu šemu zajedničke kupovine gasa	OVDE
EU menja globalno tržište LNG-a	OVDE
Simson: EU mora ukinuti uvoz ruskog LNG-a	OVDE
ACER i CEER: Mere podrške krizi da budu ciljne i prilagođene	OVDE
ACER priprema izmenu metodologije raspodele prihoda od zagađenja	OVDE
Premijeri nemačkih država traže da EU dozvoli subvencije za struju u industriji	OVDE
Oslanjanje EU na fosilna goriva zabeležilo je značajan pad	OVDE
Evropska solarna industrija je na rubu opstanka	OVDE

Poslanici EP podržavaju planove zaštite potrošača od manipulacije energetskim tržištem

STRAZBUR – Evropski parlament je pred usvajanjem zakona koji ima za cilj da se uhvati u koštac sa povećanom manipulacijom tržišta energije jačanjem transparentnosti, nadzornih mehanizama i uloge Agencije za saradnju energetskih regulatora (ACER), prenosi **portal** Parlamenta .

Zakonodavstvo koje je 7. septembra usvojio Komitet za

industriju, istraživanje i energetiku uvodi nove mere za bolju zaštitu veleprodajnog energetskog tržišta EU, čineći račune za energiju evropskih domaćinstava i preduzeća sigurnijima od potencijalnih kratkoročnih fluktuacija tržišnih cena.

Zakon uvodi bliže usklađivanje sa pravilima EU o transparentnosti finansijskih tržišta, pokriva i nove prakse trgovanja, kao što je algoritamsko trgovanje, i jača odredbe o izveštavanju i praćenju kako bi se potrošači zaštitili od tržišnih zloupotreba.

Pravovremeno i transparentno širenje informacija

U svojim amandmanima poslanici jačaju EU dimenziju i nadzornu ulogu krovnog energetskog regulatora ACER. U prekograničnim slučajevima, ukoliko Agencija otkrije kršenje određenih zabrana i obaveza, mogla bi preduzeti različite radnje, npr. zahtevati okončanje kršenja, izdavati javne opomene i izricati novčane kazne.

Na zahtev nacionalnog regulatornog tela, ACER može pružiti operativnu pomoć u vezi s istragama. Poslanici EP su takođe odlučili da u ažurirani zakon integrišu mehanizme koji nadgledaju kako se određuje cena tečnog prirodnog gasa (LNG).

"U našem radu vodili smo se tri glavna principa: pravna koherentnost i transparentnost, ojačana evropska dimenzija i ojačano tržište", rekla je u ime predlagača poslanica EP Marija da Grasa Karvaljo. "U našem izveštaju uveli smo i poboljšanja u praksi transparentnosti i praćenja, vodeći računa da se manje kompanije ne preopterećuju, te smo podvukli potrebu jačanja saradnje između finansijskih i energetskih vlasti kako bi se sprečile zloupotrebe tržišta i špekulacije", dodala je.

Sledeći koraci

Nacrt pregovaračkog mandata podržala su 53 poslanika, 6 je glasalo protiv, a 2 su bila suzdržana. Zastupnici Evropskog parlamenta su takođe glasali za otvaranje pregovora sa Savetom Evrope-

Pozadina

Kao odgovor na energetska krizu pogoršanu ukrajinskom krizom, Evropska komisija je 14. marta 2023. predstavila zakonski predlog zajedno s reformom dizajna tržišta električne energije. Predlog ažurira Uredbu o integritetu i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT), aktiviranu 2011. godine za borbu protiv trgovine insajderima i tržišne manipulacije, osiguravajući transparentnost i stabilnost na energetskim tržištima EU.

Španija predlaže amandmane na reviziju tržišta električne energije u EU

BRISEL – Španija, koja predsedava Evropskom unijom do decembra, predložila je nekoliko amandmana kako bi pomogla u donošenju ključnog zakona kojim bi se preuredilo tržište električne energije u bloku, pokazao je dokument.

Reforma ima za cilj da pomogne u proširenju obnovljivih izvora energije i zaštiti potrošače od povećanja cena.

Blok se utrkuje u usvajanju zakona pre parlamentarnih izbora sledeće godine, ali ambasadori zemalja EU su u zavadi od juna, nesposobni da zauzmu kolektivni stav, piše Reuters.

Predloženi amandmani nastoje da razreše ključni izvor nesuglasica među najvećim ekonomijama EU - uglavnom Francuske i Nemačke - da državna pomoć narušava ravnotežu industrijske konkurencije unutar bloka.

Portparol predstavništva Španije u EU odbio je da komentariše.

Ključno pitanje je kako će se novi ugovori o energiji s fiksnom cenom koristiti za subvencionisanje novih energetskih projekata ili proširenje postojećih.

Članice EU strahuju da bi Francuska imala neopravdane koristi od svojih nuklearnih elektrana i prodavala jeftiniju struju industrijskim jedinicama.

Kao deo amandmana, Španija predlaže mere za kontrolu toka državne pomoći kako bi se izbegla "kako nedovoljna tako i prekomerna kompenzacija".

"Izbegnite neopravdano narušavanje konkurencije i trgovine na unutrašnjem tržištu, posebno određivanjem iznosa naknade kroz proces konkurentnog nadmetanja... Izbegnite narušavanje jednakih uslova na unutrašnjem tržištu koje proizilaze iz raspodele prihoda preduzećima", navodi se u dokumentu.

Nadalje, Evropska komisija će pratiti preraspodelu gotovine ostvarene od ugovora za razlike i može se uključiti ako dođe do bilo kakvog izobličenja.

„Komisija smatra da u konkretnom slučaju preraspodela prihoda koju primenjuje država članica narušava jednake uslove na unutrašnjem tržištu, Komisija može odlučiti, u takvom slučaju, da postavi ograničenje za prenošenje tih prihoda na krajnje kupce“, stoji u predloženom amandmanu.

EU parlament usvojio je zakon o povećavanju ciljeva obnovljive energije

BRISEL - Poslanici Evropske unije dali su u utorak, 12. septembra konačno odobrenje za pravno obavezujuće ciljeve za brže širenje obnovljive energije u ovoj deceniji, što je centralni deo planova Evrope za obuzdavanje klimatskih promena i prelazak sa fosilnih goriva.

Zakon značajno podiže ciljeve EU za obnovljivu energiju, zahtevajući da 42,5% energije EU bude obnovljivo do 2030. godine, umesto trenutnog cilja od 32% za taj datum.

Unija se suočila se s teškim pregovorima između vlada zemalja članica, a podršku je osigurala tek nakon što je Francuska izborila izdvajanje za nuklearnu energiju – koja je niskouglenična, ali nije obnovljiva.

Evropski parlament je 12. septembra izglasao usvajanje zakona velikom većinom - 470 poslanika glasalo je za, 120 protiv i 40 uzdržanih. Zemlje članice EU takođe moraju dati zeleno svetlo za konačni predlog zakona pre nego što on stupi na snagu.

Markus Pieper, pregovarač Evropskog parlamenta o zakonu, rekao je da će to omogućiti

brže odobravanje novih projekata obnovljivih izvora energije i podstaći nove tehnologije.

Zemlje EU i zakonodavci su u martu pregovarali o sporazumu o zakonu o obnovljivoj energiji koji je trebalo da bude konačan, ali su ga odložile zemlje koje su tražile veće priznanje nuklearne energije.

Zemlje EU neformalno su prihvatile sporazum u junu, nakon što je Brisel ponudio pismena uveravanja da će razmotriti izuzeće određenih fabrika amonijaka iz ciljeva za obnovljivo gorivo – omogućavajući im da umesto toga rade na nuklearnim gorivima.

Francuska kaže da će prelaz Evrope na zelenu energiju zahtevati vodonik koji se proizvodi i iz obnovljivih i iz nuklearnih izvora, a zakoni EU bi trebalo da podržavaju i jedno i drugo.

Novi ciljevi - koji uključuju specifične ciljeve za povećanje upotrebe obnovljivih izvora energije u transportu i industriji - imaju za cilj da podstaknu investicije za masovno proširenje vetra i sunca.

Evropa je 22% svoje energije dobijala iz obnovljivih izvora u 2021. godini, poslednjoj godini za koju su dostupni zvanični podaci EU.

Kriza troškova života preči energetskej tranziciji EU

BRISEL - Konstantno viši troškovi života produbili su razdor među članicama EU oko suočavanja s klimatskim promenama i udaljavanja od nafte, prirodnog gasa i uglja. Ipak, Brisel ostaje nepokolebljiv da se tranzicija mora dogoditi kako je planirano. Ili bezmalo tako, piše *Oilprice.com*.

Vladajuća koalicija u Nemačkoj je ovog proleća predložila nacrt zakona koji ima za cilj postupno ukidanje gasnih sistema grejanja i njihovu zamenu električnim koji crpe energiju iz izvora poput vetra i sunca.

Predlog je izazvao proteste u delovima Nemačke jer su ljudi odbijali da snose troškove naknadnog opremanja kuća i stambenih zgrada sa sistemima toplotnih pumpi.

Na kraju je nemački parlament ovog meseca usvojio razvodnjenu verziju predloga u pokušaju da smiri živce javnosti.

U međuvremenu, ranije ove godine, Poljska je podnela tužbu protiv EU zbog nekih klimatskih politika Brisela, tvrdeći da bi one nametnule nepodnošljiv teret njenim građanima.

Jedna od tih politika bila je planirana zabrana prodaje novih automobila s motorima s unutrašnjim sagorevanjem od 2035. godine.

"Sporna uredba nameće prevelika opterećenja povezana s tranzicijom ka mobilnosti bez emisija za evropske građane, posebno one koji su

slabijeg imovinskog stanja, kao i za sektor evropskih automobilskih kompanija", navela je Poljska.

Ova centralnoevropska zemlja je takođe kritikovala nacionalne ciljeve smanjenja emisija, rekavši da bi to ugrozilo njenu energetske sigurnost. Poljska je u velikoj meri zavisna od uglja za proizvodnju struje.

Nemačka je, uprkos svim svojim naporima da smanji svoju zavisnost od ugljovodnika, takođe nedavno povećala upotrebu uglja: kompanija RWE nedavno je počela demontažu vetroelektrane kako bi proširila rudnik lignita nakon što je vlada zatvorila poslednja tri nuklearna reaktora u Nemačkoj.

Francuska je takođe protiv nekih novih klimatskih politika koje podstiče Brisel, posebno pravila koja se tiču nivoa emisije izduvnih cevi, zajedno sa još sedam država članica. To uključuje ponovo Poljsku, Bugarsku, Mađarsku, Italiju, Rumuniju, Češku i Slovačku.

"Ova nova pravila bi odvratila investicije industrije od postizanja tranzicionog puta bez neto nule", navela su ova osmorica.

Glavni problem koje ove zemlje imaju je to što trošak tranzicije na neto nulu već počinju da osećaju njihovi građani. Budući da nijedna racionalna vlada ne bi rizikovala svoje šanse za reizbor tako što bi naljutila većinu birača, sada

traže načine da uspore ove klimatske politike ili da ih potpuno ukinu.

Kao što je **Bloomberg** naveo u nedavnom izveštaju, „ankete pokazuju da većina evropskih birača želi akciju u vezi s klimatskim promenama jer toplotni talasi, divlji požari i poplave čine uticaj emisija sve jasnijim – ali ne žele podneti cenu prelaska na manje- zagađujuće tehnologije.”

Uprkos rastućem narodnom protivljenju, Evropski parlament je prošle sedmice izglasao povećanje energetske ciljeve sa niskim udelom CO2 i odobrio brže izdavanja dozvola za nove vetro i solarne instalacije.

S druge strane, zalaganje EU za lokalnu proizvodnju tehnologija s niskim udelom ugljenika suočava se s konkurencijom iz Kine, što izaziva zabrinutost oko izvodljivosti i troškova postizanja klimatskih ciljeva.

Iako ideja o lokalnoj proizvodnji svakako ima puno smisla, nema sumnje da Evropska unija očajnički kasni, s Kinom koja efektivno kontroliše niskouglenične lance nabavke na globalnom nivou.

Ovo ne sluti dobro za klimatske ambicije Brisela. Prelazak na lokalnu proizvodnju i eliminisanje kineskih sirovina i komponenti odgodice tranziciju izvan bilo kojeg cilja koji se trenutno koristi. S druge strane, odustajanje i odlazak iz Kine je krajnje neprijatan za većinu članica EU i Evropsku komisiju.

Ovo stavlja EU u delikatnu poziciju, jer mora žonglirati s interesima previše dionika—i ulivati više subvencija u tranziciju iako energetska kriza izjeda porezne prihode dok preduzeća smanjuju poslovanje, konstatuje **Oilprice.com**.

Luke u Evropi mame investitore u plan za pristup čistoj energiji

BRISEL - Luke u Evropi se utrkuju da osvoje ključnu ulogu u ambicioznoj klimatskoj strategiji bloka dok pokušavaju da evoluiraju od ulaznih tačaka za uvoz fosilnih goriva u industrijske klastere za čistu energiju, piše **Bloomberg**.

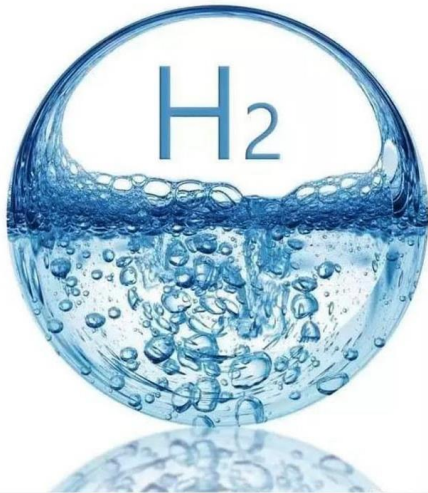

U najvećoj morskoj luci u regiji u Roterdamu, lučke vlasti i velike energetske kompanije razvijaju mrežu velikih razmera koja će uključivati čistu energiju koju isporučuju vetroelektrane na moru, kao i proizvodnju vodonika i cevovode za isporuku goriva proizvođačima na licu mesta i u unutrašnjosti .

Evropska unija pomaže u finansiranju zelene transformacije bloka: već je izdvojila više od 16 milijardi evra za projekte vezane za vodonik i dodeliće dodatnih 5 milijardi evra pomoći ključnim prekograničnim inicijativama oko novembra.

“Luke će biti više od lidera u energetskej tranziciji; oni će pomoći zelenoj Evropi i pokrenuti čistu promenu u sektoru na globalnom nivou”, rekao je Rud Kempener, član političkog

ureda poverenika EU za energetiku. „Proizvodnja vodonika se tamo može razvijati energijom vetra, a zatim distribuirati širom Evrope. Luke već prelaze na čiste izvore energije, kao i industrija oko luka.”

Kao deo svoje RePowerEU strategije da se odmakne od ruskih fosilnih goriva i ubrza zeleni pomak, 27-člana EU se obavezala da će proizvesti 10 miliona tona obnovljivog vodonika — napravljenog od obnovljive energije koja razbija molekule vode — i uvoziti još 10 miliona tona do 2030. Luke će igrati stratešku ulogu u razvoju tržišta, i kao čvorišta za uvoz i kao investitori u infrastrukturu za proizvodnju, skladištenje i distribuciju vodonika.

Do 2050. godine čak 42% ukupne potražnje za vodonikom u EU moglo bi se nalaziti u lučkim područjima, uglavnom zahvaljujući industriji i međunarodnom brodarskom sektoru, prema studiji Deloitte Belgije. Vodonik ima potencijal da zameni prirodni gas u proizvodnji toplotne energije za industrijske procese i postane važan nosilac energije u avijaciji, pomorstvu i teškom drumskom transportu.

Čelnica komisije EU traži od G20 da se pridruži globalnim cenama CO2

NJU DELHI - Predsednica Evropske komisije zatražila je 9. septembra od lidera G20 da se pridruže predlogu za uspostavljanje globalnih cena ugljenika.

Prema izveštaju Svetske banke, trenutno su u funkciji 73 instrumenta za određivanje cena ugljenika, koji pokrivaju oko 23% globalnih emisija stakleničkih gasova, piše **Rojters**.

Govoreći na otvaranju samita G20 u Nju Delhiju, Ursula von der Lejen je rekla da je 'sistem trgovanja emisijama' EU pomogao u smanjenju emisija za 35% od 2005. godine i ostvario više od 152 milijarde evra prihoda.

„Ali biće potrebno više prihoda“, rekla je ona.

Japan, peti po veličini emiter ugljendioksida na svetu, je među zemljama G20 koje su nedavno usvojile cene CO2.

Razgovore o klimi u grupi G20, koja je odgovorna za 80% globalnih emisija, svet s pažnjom prati uoči ključnog globalnog sastanka COP28 u Ujedinjenim Arapskim Emiratima kasnije ove godine.

Međutim, za sada se čini da nema velikog pomaka u pogledu klimatskih promena. Nacrt deklaracije lidera koji je kružio među delegatima i koji je pregledao Rojters takođe ne postavlja konkretne ciljeve smanjenja emisija za fosilna goriva.

Međutim, ponavlja se „važnost kombinacije politika koja se sastoji od fiskalnih, tržišnih i regulatornih mehanizama, uključujući, prema potrebi, korišćenje mehanizama za određivanje cena ugljenika i mehanizama koji nisu određivanje cena i podsticaje prema neutralnosti ugljika i neto nuli.

Koalicija svetskih lidera poziva na utrostručenje obnovljive energije

BRISEL - Lideri iz EU, Afrike i Kariba objavili su zahtev da svet postavi ciljeve koji će transformirati globalni energetska sistem pre nego što dete rođeno danas prođe pola osnovne škole.

U članku objavljenom 9. septembra na web stranici portala **POLITICO**, predsednica Evropske komisije Ursula von der Lejen, predsednik Kenije Vilijam Ruto i premijerka Barbadosa Mia Motli, pozvali su svet da postavi "zajednički horizont", odnosno globalne ciljeve za utrostručenje kapaciteta obnovljive energije i dvostruke godišnje uštede u potrošnji energije do 2030.

Oni su objavili svoje saopštenje dan nakon zlokobnog izveštaja UN-a o stanju globalnih klimatskih napora. Sultan Al-Džaber, zvaničnik Ujedinjenih Arapskih Emirata koji vodi COP28 klimatske pregovore UN-a koji počinju u novembru, takođe je bio potpisnik teksta.

Ujedinjene nacije su 8. septembra saopštile da je kolektivna politika nacija dovela do toga da se svet zagreje za više od 2 stepena iznad prosečne globalne temperature na početku industrijskog doba.

EU 1. oktobra pokreće prvu fazu granične takse na CO2

BRISEL - Evropska unija sledećeg meseca aktivira početnu fazu svog plana za prvu graničnu taksu

na ugljenik u svetu, zahtevajući od uvoznika da prijave sadržaj ugrađenih

emisija CO2 u proizvodima koji se izvoze u Evropu, kao što su čelik i cement. U protivnom, rizikuju finansijske penale, prenosi 13. septembra **Rojters**.

Cilj novog režima je sprečiti da domaća industrija EU bude potkopana stranim konkurentima koji više zagađuju, dok oni ulažu u smanjenje emisija.

Kada bude u potpunosti na snazi od 2026. godine, uvoz u EU će plaćati naknadu za CO2 jednaku onoj koju evropske kompanije već plaćaju na evropskom tržištu ugljenika.

Regulativa Mehanizma za prekogranično prilagođavanje ugljenika (eng. Skraćenica CBAM) (Uredba EU 2023/956) zvanično je stupila na snagu 16. maja 2023.godine, a u tranzicionoj fazi će početi da se primenjuje od 1. oktobra 2023. godine. Tokom ove tranzicione faze do kraja 31. decembra 2025. godine, uvoznici CBAM proizvoda će kvartalno prijavljivati podatke o ugrađenim emisijama i ceni ugljenika plaćenju za uvoz CBAM proizvoda u EU. Prvi period prijavljivanja za uvoznike završiće se 31. januara 2024. godine. Inicijalno će se primenjivati na uvoz određenih proizvoda i odabranih prekursora čija je proizvodnja intenzivna u CO2 emisijama i pod najvećim rizikom od ispuštanja ugljenika: cement, gvožđe i čelik, aluminijum, đubriva, električna energija i vodonik.

Očekuje se da će Turska, Ukrajina, Kina i Rusija imati najveći obim izvoza pogođenog porezom na CO2.

Industrije u Evropi, Ukrajini i Britaniji rekle su da očekuju mali početni uticaj, ali su upozorile na potencijalno značajne posledice kada se potpuni porez na CO2 pokrene 2026.

Od oktobra, probna faza nameta CO2 zahtevaće od kompanija koje uvoze čelik, cement, aluminijum, električnu energiju, đubriva i vodonik u EU da prijave emisije uključene u proizvodnju te robe.

Kompanije će se suočiti sa kaznama do 50 eura po toni CO2 ako se ne prijave. Od 2026. godine na robu koja se unosi u EU primenjivaće se naknada za CO2.

Gračna taksa neće se primenjivati na uvoz iz zemalja čija je cena CO2 jednaka ceni u EU.

Namet EU takođe dozvoljava izuzeća za zemlje koje se suočavaju sa ničim izazvanim situacijama koje uništavaju infrastrukturu, što bi se prvenstveno moglo odnositi na Ukrajinu.

Strane kompanije - i vlade uključujući Kinu - upozorile su na druge posledice.

Generalni sekretar Kineskog udruženja za željezo i čelik Jiang Wei rekao je da bi ta politika mogla

povećati cenu kineskog izvoza čelika u EU za 4-6%, objavili su državni mediji ovog meseca.

U **WeChat** objavi 31. augusta, kineski proizvođač čelika Baowu Steel Group opisao je namet EU kao "veliki izazov".

"Devedeset posto čelika proizvodi se u visokoj peći i osnovnom procesu baziranom na kiseonikovo peći, što je kapitalno intenzivan proces i zahteva ogromna ulaganja i vreme za tehnološku modifikaciju", navode iz kompanije. Uvoznici mogu u početku koristiti zadate vrednosti za izračunavanje CO2 otiska robe ako dobavljači ne daju precizne podatke. Prvi izveštaji stižu u januaru.

Evropska industrija pozvala je Brisel da osigura da ova popustljivost bude samo privremena.

Ako se ne koriste stvarni podaci o emisijama, namet neće kazniti generatore električne energije s najvećim udelom ugljenika, rekla je savetnica industrijskog udruženja Eurelectric Joana Petku.

Zabrinutost zbog zaobilaženja verovatno će porasti kako se potpuno uvođenje nameta 2026. približava, a Brisel počinje postepeno ukidati besplatne dozvole za CO2 koje trenutno daje evropskim kompanijama da smanje svoje račune za ugljenik.

Zašto Evropi preči energetska kriza naredne zime?

BRISSEL - Blaga zima i postupno uvođenje plana EU za smanjenje potrošnje energije i kupovinu više od alternativnih dobavljača doveli su do toga da je izbegnut, ali ne i poražen očekivani udar zbog drastičnog snabdevanja snabdevanja Evrope ruskim gasom i naftom.

Nemačka, Italija i druge zemlje zavisne od gasa su se okrenule iz ruske zavisnosti bez velikih nestašica struje. Od tada je bilo još dobrih vesti. Cene energije su u stalnom padu u 2023., dok su nivoi skladišta gasa u Evropi dostigli kapacitet od 90% tri meseca pre cilja u novembru, a mogli bi čak i do 100% u septembru.

Prema političarima poput nemačkog ministra energetike Roberta Habeke, najgora energetska kriza je završena. Ipak, malo je rano za toliku samouverenost, piše portal **Business Plus**.

Cena oslanjanja na LNG

Udeo uvoza gasa iz Rusije iz EU pao je sa 39% na samo 17% između početka 2022. i početka 2023. Da bi se izborila s ovom promenom, EU se mnogo više oslanjala na isporuke tečnog prirodnog gasa (LNG) nego ranije.

Ukupan udeo LNG-a u uvozu gasa u EU porastao je sa 19% u 2021. na oko 39% u 2022., usred brze nadogradnje infrastrukture koja ima za cilj da poveća kapacitet LNG-a za jednu trećinu između 2021. i 2024. (Doduše, 13% uvoza LNG-a u EU

zapravo još uvek dolaze iz Rusije, čije su isporuke takođe značajno porasle od invazije).

Ovo povećanje LNG-a učinilo je evropske zemlje ranjivim na oscilacije na tom tržištu – posebno zato što se 70% ovog uvoza kupuje u kratkom roku, umesto da se koriste dugoročni ugovori indeksirani naftom koji prevladavaju u Aziji.

Da bi sinhronizovala potražnju za LNG-om,

Evropska komisija je uvela inicijative poput EU energetske platforme, IT platforme koja kompanijama dobavljačima u državama članicama olakšava zajedničku kupovinu goriva. Međutim, neizvesno je koji nivo zaliha može biti kanaliziran kroz ovaj instrument. Uz to, industrija strahuje da bi ova vrsta državne intervencije mogla imati povratne posledice i potkopati funkcionisanje tržišta.

Rusija i dalje veliki snabdevač gasovodima

Što se tiče gasa iz gasovoda, Norveška je pretekla Rusiju i postala vodeći snabdevač Evrope, obezbeđujući 46% potreba početkom 2023. (u poređenju sa 38% godinu dana ranije). Ovo dodatno opterećenje je opteretilo norvešku gasnu infrastrukturu. U maju i junu, odloženi radovi na održavanju uzrokovali su spore tokove koji su podstakli cene, što je opet pokazalo koliko je evropsko tržište trenutno zategnuto

U međuvremenu, očekuje se da će EU ove godine morati da kupi oko 22 milijarde kubnih metara od Rusije. To je ekvivalent od oko 11% celokupnog cevovodnog gasa koji blok koristi u 2022. Veliki deo dolazi preko Ukrajine, a s obzirom na trenutni sporazum o tranzitu između Rusije i Ukrajine za koji je malo verovatno da će biti obnovljen nakon što istekne 2024. godine, ovaj put snabdevanja je u opasnosti.

Kao deo zaokreta od Rusije, EU je uspela da smanji potrošnju gasa za 13% u 2022. godini, prema Međunarodnoj agenciji za energiju (u odnosu na cilj od 15%). U narednim mesecima, ratom umorne države EU možda neće biti tako efikasne na ovom frontu.

Neće pomoći ni to što su cene pale, niti što je samo 14 od 27 članica EU uvelo obaveznu politiku smanjenja energije, dok su istočne države poput Poljske, Rumunije i Bugarske učinile malo na smanjenju potrošnje. Ukoliko ove zime u kontinentalnoj Evropi dođe do fizičke nestašice gasa, to bi moglo potkopati pozive na solidarnost.

Surova realnost je da će se još najmanje dve ili tri zime Evropa morati da nada blagom vremenu širom severne hemisfere bez većih prekida snabdevanja LNG-om.

EU menja globalno tržište LNG-a

LONDON - Prelaz Evrope s gasovodnog gasa na LNG preoblikuje globalno LNG tržište, postavljajući trajni donji prag cena.

To znači da bi neki kupci mogli zauvek ostati bez tog tržišta, pa će se zauzvrat okrenuti drugim izvorima energije, poput uglja, piše **Oilprice.com**.

Prema strategu sirovina u Bank of America (BoFA) Fransisku Blanšu (Francisco Blanch), Evropi je dnevno potrebno oko 300 miliona kubnih metara prirodnog gasa. Da bi ih dobio, mora ponuditi dovoljno visoke cene da privuče prodavce na spot tržištu, jer se azijski kupci fokusiraju na dugoročne ugovore o isporuci LNG-a.

Ipak, to su azijski kupci koji sebi mogu priuštiti dugoročne ugovore – ne mogu svi pokriti svoje potrebe dugoročnim ugovorima.

Čak i sa manjom potražnjom, Evropa je veliki potrošač LNG-a—toliko da ne bi mogla bez ruskog gasa u tečnom obliku. Dok su se prošle godine vladini zvaničnici tapšali po ramenima zbog uspešnog odustajanja od ruskog gasa, ove godine su kargo trakeri imali neugodne vesti za sve u Evropi: uvoz ruskog LNG-a u prvoj polovini godine porastao je za 40%. Više od polovine ruske proizvodnje LNG-a otišlo je u Evropu u tom periodu.

Čak ni to nije bilo dovoljno da se cene gasa spuste na predratne nivoe. I ne samo to, već, kako je primetio Blanš, „Evropa se sada previše oslanja na LNG za svoje energetske potrebe“ i cene moraju ostati robusne tokom cele godine ili rizikovati brzu promenu putanje zaliha“.

Drugim rečima, ako cene iz nekog razloga padnu, siromašniji uvoznici energije verovatno bi skočili na sve raspoložive količine, ugrožavajući sigurnost snabdevanja Evrope.

Međutim, u verovatnijem scenariju, ti siromašniji uvoznici energije bi se vratili na uglj, koji je mnogo jeftiniji od LNG-a. Ovo je prilično ironičan preokret za Evropu, koja je, kao zastavnik energetske tranzicije, naporno radila na uveravanju ostatka sveta da odustane od ugljovodonika koji najviše zagađuje u korist čistijeg prirodnog gasa sa nižim emisijama. Sada, dok bude poskupljivala druge na LNG tržištu, Evropa će efektivno izgubiti poziciju autoriteta sa koje je ranije govorila kada su u pitanju energija i emisije. Tržište LNG-a je zaista postalo teško. Ono što to znači za prosečnog potrošača energije u Evropi je da bi se morali naviknuti na hronično veće cene.

Simson: EU mora ukinuti uvoz ruskog LNG-a

VARŠAVA – Evropska unija mora smanjiti uvoz ruskog tečnog prirodnog gasa (LNG) i nastojati da ga potpuno ukine, rekla je 14. septembra evropska komesarka

za energetiku Kadri Simson.

Simson je rekla da je EU uvezla 12,4 milijarde kubnih metara ruskog LNG-a u poslednjih 12 meseci. Ovogodišnji obim mogao bi biti sličan 2022. ili čak veći, rekla je ona na konferenciji u Varšavi.

Evropski uvoz ruskog LNG-a između januara i jula porastao je za 40% u odnosu na isti period 2021. godine, pre rata u Ukrajini, prenosi Rojters. Ovo, uprkos planovima EU da se odvikne od ruskih fosilnih goriva do 2027. godine. Blok je već zabranio morski uvoz ruske sirove nafte i naftnih derivata kao što je dizel.

„Želim da se parlament i Savet (Evrope) slože da paket gasa uključuje snažne odredbe koje će omogućiti državama članicama da pojedinačno ograniče, gde sigurnost snabdevanja to dozvoljava, pristup ruskom izvozu LNG-a.“

Simson je rekla da je pre zimske sezone u skladištu EU bilo zaliha preko 100 milijardi kubnih metara gasa, dok je potrošnja gasa u bloku između avgusta 2022. i juna ove godine pala za 17 posto u odnosu na prethodni petogodišnji prosek.

"Procenjuje se da EU može uštedeti 65 milijardi kubnih metara gasa od marta 2023. do 24. marta", rekla je ona

EU predlaže trajnu šemu zajedničke kupovine gasa

BRISEL – Evropska komisija je predložila da se šema EU za zajedničku kupovinu gasa učini trajnom, nakon što je potražnja premašila očekivanja na prvim tenderima ove politike za traženje neruskog goriva, pokazao je dokument, a zvaničnici potvrdili **Rojtersu**.

EU je ove godine pokrenula zajedničku kupovinu gasa nakon što je Rusija smanjila isporuke gasa Evropi 2022. godine, što je dovelo do rekordno visokih cena energenata.

Dok je EU od tada napunila svoje skladište prirodnog gasa do preko 90% kapaciteta i tržište je relativno mirno, Brisel se i dalje plaši borbe za resurse.

Privremena šema trebalo je da istekne u decembru, ali je Komisija predložila da postane trajna kao deo šireg revidiranja pravila EU tržišta gasa.

Prema predlogu Komisije koji je video Reuters, kompanije iz EU bi trajno imale mogućnost zajedničke kupovine goriva. Učešće bi bilo dobrovoljno, ali ako bi se EU suočila s krizom snabdevanja gorivom, zajednička kupovina bi postala obavezna kako bi se izbeglo da se zemlje EU takmiče za iste male količine.

Uprkos početnom skepticizmu industrijskih izvora oko toga da li će kompanije koristiti ovu šemu, EU je do sada prikupila potražnju za više od 27 milijardi kubnih metara gasa - dvostruko više od 13,5 milijardi kubnih metara koje je Brisel nameravao da kupi zajedno.

Međutim, nije jasno koliko je te potražnje pretočeno u čvrste ugovore. EU povezuje kupce i prodavce gasa, ali nije uključena u komercijalne pregovore koji slede - a kompanije nisu dužne otkriti kada potpišu ugovore. Novi predlog EU zahtevao bi od kompanija da prijave kada potpišu kontakte putem šeme.

Pregovarači iz zemalja članica EU i Evropskog parlamenta - koji moraju da odobre nove zakone EU - raspravljaju o predlogu kasnije ovog meseca. Cilj im je da zakon završe do kraja godine.

Zemlje još uvek pregovaraju kako definisati "krizu snabdevanja" koja bi pokrenula obaveznu zajedničku kupovinu i da li da prošire zajedničku kupovinu na druge energente kao što je vodonik, rekao je visoki zvaničnik EU.

Predlaže se proširenje šeme kako bi se pomoglo planiranoj Evropskoj banci vodonika koja će biti pokrenuta u novembru.

Zajedničke kupovine čine samo deo ukupne potražnje za prirodnim gasom u EU od oko 360 milijardi kubnih metara, ali imaju za cilj da pomognu zemljama da se pripreme za zimu kada evropska potražnja gasa za grejanje dostiže vrhunac. EU ide ka ovoj zimi sa svojim pećinama za skladištenje gasa neobično punim - sa 93% kapaciteta, pokazuju podaci Gas Infrastructure Europe.

EU je obećala da će napustiti ruska fosilna goriva do 2027. Šema zajedničke kupovine ne obuhvata nabavke ruskog gasa.

ACER i CEER: Mere podrške krizi da budu ciljane i prilagođene

LJUBLJANA - ACER i Savet evropskih energetskih regulatora (CEER) objavili su [Izveštaj o praćenju tržišta energije u maloprodaji i zaštiti potrošača \(MMR\) za 2023.](#)

Prošla 2022. je bila godina bez presedana za potrošače energije u EU i maloprodajna tržišta, jer su oporavak nakon pandemije i ruska invazija na Ukrajinu uzrokovali skok veleprodajnih cena energije, što je tada snažno uticalo na račune potrošača.

U tom kontekstu, u MMR-u se zaključuje za ovogodišnji sektor maloprodaje energije i zaštite potrošača:

- Maloprodajne cene električne energije i prirodnog gasa značajno su porasle kao odgovor na skokove veleprodajnih cena.
- Uprkos nedavnom (2023.) smanjenju veleprodajnih cena električne energije, cene za krajnje korisnike padaju sporijim stopama.
- Vlade su pružile mere podrške svojim privatnim i industrijskim korisnicima.
- Važna lekcija iz 2022. je potreba da se dalje ciljaju mere podrške (ako je potrebno) i da se podstakne smanjenje potrošnje energije.

- Kriza je izazvala smanjenje potrošnje, posebno među industrijskim kupcima. Naprotiv, kriza nije bila jako pogođena smanjenjem potrošnje energije u sektoru domaćinstava.
- Potrošački računi i alati za poređenje ne ispunjavaju kriterijume propisane zakonima EU. Izveštaj pruža niz preporuka, uključujući:
- Spisak mogućih ciljanih mera podrške za koje bi se države članice mogle odlučiti u budućnosti.
- Potreba za alatima za poređenje kako bi se zadovoljili traženi standardi.
- Potrebni su visokokvalitetni alati kako bi potrošači donosili informirane odluke.

ACER priprema izmenu metodologije raspodele prihoda od zagušenja

LJUBLJANA - Agencija za saradnju evropskih nacionalnih energetskih regulatora (ACER) će odlučiti o izmeni metodologije raspodele prihoda od zagušenja za evropska tržišta električne energije. ACER u **informaciji** od 8. septembra navodi da je 5. jula 2023. godine primio predlog operatora prenosnog sistema (OPS) za izmenu metodologije raspodele prihoda od zagušenja za evropska tržišta električne energije.

Predlog amandmana sadrži dve glavne izmene: Pružanje rešenja za neintuitivne tokove (tj. kada struja teče iz skupe zone u jeftiniju) kako bi se garantovao nediskriminatorni tretman svih OPS-ova.

Određivanje načina na koji bi prihodi od zagušenja generisani razmenom balansnih kapaciteta i podelom rezervi trebalo da budu raspoređeni između OPS-ova.

ACER će doneti odluku o predlogu do 5. januara 2024. godine.

Premijeri nemačkih država traže da EU dozvoli subvencije za struju u industriji

BERLIN - Premijeri 16 nemačkih saveznih država pozvali su EU da omogući subvencionisanje cena električne energije kao podršku industriji, izveštava poslovni dnevnik *Handelsblatt*.

U zajedničkoj "Briselskoj deklaraciji" koju je list video, državni premijeri traže od Komisije da dozvoli nacionalnim vladama da uvedu takozvanu premostnu cenu električne energije za industriju, o čemu se trenutno raspravlja u Nemačkoj.

List piše da su visoki troškovi energije "akutna prepreka" ekonomskom oporavku. „Zbog toga državama članicama mora biti omogućeno da uspostave konkurentnu mostovnu cenu električne energije za prelazni period, posebno za energetske intenzivne kompanije izložene međunarodnoj konkurenciji, sve dok pristupačne obnovljive energije ne budu dostupne u dovoljnom obimu.“

U svojoj deklaraciji, premijeri pozivaju na realne i koherentne ciljeve Zelenog dogovora, dodajući da je malim i srednjim kompanijama potrebna usmerenija podrška. "Što se tiče tempa postizanja klimatske neutralnosti, mora se voditi računa o tome da se zadrži međunarodna konkurentnost industrije EU", navodi se u deklaraciji.

Nemačka razmatra plan za jačanje međunarodne konkurentnosti svoje teške industrije subvencioniranjem električne energije, ali postoji zabrinutost EU zbog nelojalne konkurencije. Energetski intenzivne firme će dobiti milijarde evra državne pomoći ako obećaju da će se dekarbonizovati i ostati unutar zemlje, prema predlogu ministarstva ekonomije i klime. Ali ideja je i dalje kontroverzna među kreatorima politike i ekonomistima, s tim što su i kancelar Olaf Šolc i ministar finansija Kristian Lindner bili protiv.

Oslanjanje EU na fosilna goriva zabeležilo je značajan pad

BRISEL - Oslanjanje EU na fosilna goriva zabeležilo je značajan pad, pri čemu su fosilna goriva proizvela samo 33% električne energije u EU u prvih šest meseci 2023., što je najniži nivo ikada, prema analizi firme Ember. Sve u svemu, proizvodnja fosilnih goriva pala je za 17% na najniži nivo u istoriji. Kolaps je predvodio ugalj, koji je u EU u prvoj polovini godine pao za neverovatnih 23 posto, dok je gas smanjen za 13 posto u odnosu na prethodnu godinu, navodi se u studiji.

U maju je uglj postavio rekord proizvevši manje od 10% proizvodnje električne energije u EU po prvi put ikada. Blaga zima je takođe dovela do pada potrošnje energije za 5% u prvoj polovini 2023.

Zaključke je predstavio istraživački centar za čistu energiju Ember, koji analizira

promene u energetsom sektoru Evrope od januara do juna 2023. kako bi izmerio napredak tranzicije prema čistoj energiji.

Pad je bio u celoj Evropi, s padom od najmanje 20% u jedanaest zemalja i više od 30% u pet — Portugalu, Austriji, Bugarskoj, Estoniji, Finskoj. U četrnaest zemalja zabeležena je najniža ukupna proizvodnja fosila u tom periodu, a Austrija, Češka, Danska, Finska, Italija, Poljska i Slovenija imaju najnižu proizvodnju fosila od najmanje 2000. godine.

Uvoz ruskog gasa je takođe dramatično opao, smanjen za 75% na 13 milijardi kubnih metara u prvoj polovini 2023. godine, što je pad sa 50 milijardi kubnih metara u odnosu na prethodnu godinu. Ember je zaključio da su cene gasa pale ispod skokova u 2022., kako su nabavljene alternative za rusko snabdevanje gasom i popunjena skladišta u EU.

Kako oslanjanje na fosilna goriva opada, čini se da će obnovljiva energija dobiti na rastu. Solarna energija nastavlja da raste u EU, proizvođači 13% više električne energije u prvih šest meseci 2023. nego u istom periodu 2022. godine.

Sve u svemu, brza ekspanzija ambicija obnovljivih izvora energije dovela je do toga da blok nastavlja da obara rekorde.

Evropska solarna industrija na rubu opstanka

BRISEL - Trgovinske grupe za evropsku solarnu industriju upozorile su vlasti na kontinentu da se taj sektor energetske privrede suočava sa "neizvesnom situacijom" jer su cene fotonaponskih jedinica pale na najniže vrednosti svih vremena, a kineska konkurencija bi mogla dovesti do bankrota evropskih firmi, prenosi **Rojters**.

Industrijska trgovinska grupa SolarPower Europe navela je u pismu poslanom Evropskoj komisiji da evropske kompanije rizikuju bankrot, što bi naštetilo cilju EU da preusmeri 30 GW lanca snabdevanja solarnim PV-om.

Cene fotonaponskih modula pale su za više od četvrtine od početka godine, navodi SolarPower. "Ovo stvara konkretne rizike za kompanije da postanu nelikvidne", upozorio je SolarPower Europe. Snažna potražnja, u kombinaciji s velikim investicijama i žestokom konkurencijom kineskih dobavljača, dovela je do prevelikih kapaciteta na tržištu i pada cena. Industrija poziva Evropsku komisiju da otkupi zalihe solarnih modula evropskih kompanija, da uspostavi banku za proizvodnju solarne energije na nivou EU i da, između ostalog, poveća potražnju za solarnim PV u Evropi.

Informacije objavljene u ovom Biltenu ne treba nužno tumačiti kao opredeljenje AERS prema temama kojima se bave

Selektovao i uredio Dušan Daković – dusan.dakovic@aers.rs